

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

תוכן

- א. הקונה שני אילנות בתוך של חבירו הרי זה לא קנה קרקע והעולה מן הגזע שלו ומן השרשים של בעל הקרקע ואם מתו אין לו קרקע..... 1
- ב. קנה שלשה קנה קרקע הגדילו ישפה והעולה מן הגזע ומן השרשין שלו ואם מתו יש לו קרקע..... 2
- ג. הקונה שני אילנות בתוך של חבירו מביא ואינו קורא ... אשר תביא מארצך ההוא למעוטי חוצה לארץ..... 3
- ד. והא כתיב אדמתך למעוטי אדמת עכו"ם והכתיב אשר נתתה לי דיהבת לי זוזי וזבני בהו 4
- ה. הקונה אילן אחד בתוך של חבירו מביא ואינו קורא לפי שלא קנה קרקע..... 5
- ו. בשני אילנות ספוקי מספקא ... דמקדיש להו ... דפריק להו ... דמפריש להו ... מעשר ראשון ... דיהיב ליה לכהן..... 6
- ז. תרומה גדולה לכהן מעשר ראשון ללוי דברי רבי עקיבא רבי אלעזר בן עזריה אומר מעשר ראשון אף לכהן..... 7
- ח. כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו ושאינו ראוי לבילה בילה מעכבת בו..... 12
- ט. דעביד להו כרי' יוסי בר חנינא..... 13
- י. בצרן ושגרן ביד שליח ומת שליח בדרך מביא ואינו קורא מאי טעמא דכתיב ולקחת והבאת..... 13

דף פא.

א. הקונה שני אילנות בתוך של חבירו הרי זה לא קנה קרקע והעולה מן הגזע שלו ומן השרשים של בעל הקרקע ואם מתו אין לו קרקע

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בבא בתרא

כבר התבאר לעיל דף לו. ודף עא. שהקונה¹ שני אילנות בתוך שדה חבירו, יש לו קרקע בכדי שיוכל להכנס וללקוט פירותיו², אבל שאר קרקע אין לו, ואם יבשו האילנות או נקצצו אין לו כלום, ואם הוציאו ענפים או שריגים חייב לקוץ, שמא יצמחו בארץ ויאמר אח"כ שקנה ג' אילנות. ומה שקוצץ מן האילנות הם של הלוקח, ומהשרשים הם של בעל הקרקע³.

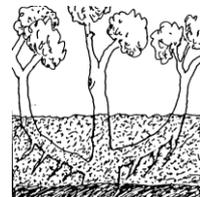
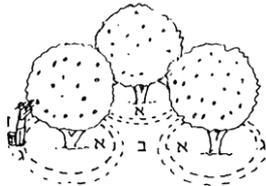
בעל השני אילנות⁴ שאין לו בקרקע כלום, כל העצים שקוצץ העולים מן הגזעים והוא הרואה פני חמה, הרי הוא של בעל האילן שהרי מוגף אילנו הוא גדל⁵, והעולים מן השרשים והוא שאינו רואה פני חמה הרי הוא של בעל השדה, דכיון דמתחת לקרקע הוא יוצא מקרקעו גדל.

ואם קנה דקל אין לו לבעל הדקל כלום בשריגים אפילו היוצאים מעיקר גזע הדקל, וטעמא לפי שאין דרך הדקל להוציא מן הגזע כלום אלא למעלה בראשו גדלים כל ענפיו, ומשום הכי מסיח הקונה דעתו ממנו ואינו מעלה על דעתו שיוציא שריגין מלמטה, לפיכך אי מיקרי ויוצא מן הגזע הרי הוא של בעל הקרקע.

ב. קנה שלשה קנה קרקע הגדילו ישפה והעולה מן הגזע ומן

השרשין שלו ואם מתו יש לו קרקע

עוד התבאר שם שהמוכר לחבירו אילנות בתוך שדהו⁶, אם מכר לו ג' אילנות בבת אחת⁷ סתם שלא פירש אם מוכר לו קרקע שביניהם

¹ שו"ע ונו"כ ורמ"א רמז ט

² היינו תחתיהם וסביבם כמלא אורה וסלו, וכן דרך להכנס לאילנותיו, ואין המוכר יכול לזרוע שם, אף על פי שאין המוכר מקפיד שידרום על זרעותיו, יכול הלוקח להקפיד שלא ימנפו פירותיו כשילקטו ויפלו על הארץ, ופשוט שאין הלוקח יכול לזרוע שם.

³ שו"ע ונו"כ שם י

⁴ שו"ע ונו"כ רמז י

⁵ שהאילנות עכ"פ הן שלו והיוצא מהן כמוהו, אבל העולה משרשים מתחת הקרקע, אף שמסתעפים מאילן שלו, מ"מ יוצאין מתחת הקרקע והקרקע הוא של המוכר. סמ"ע שם לד'

⁶ שו"ע ונו"כ שם ו ז

⁷ אבל בזה אחר זה ה"ז כיהיד.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרך היומי

מסנת בבא בתרא

ואפילו ג' נטיעות קטנות או בדי אילן⁸, והאילנות עומדים שנים זה כנגד זה והשלישי מכוון ביניהם, ומרוחק מהם, כזה ☞ ויהיה בין כל אילן ואילן לא פחות מד' אמות ולא יותר מט"ז אמה⁹, ג' אילנות חשיבי שדה¹⁰, ומסתמא מכר לו כל הקרקע.

ויש ללוקח גם קרקע הראוי להם¹¹, והיינו תחתיהם וביניהם וחוצה להם כדי שיוכל ללקוט הפירות של האילנות, וקנה גם האילנות קטנים שביניהם¹², ואפילו יבשו או נקצצו האילנות שמכר לו, נשאר הקרקע שלו, ונוטע הלוקח אחרים תחתיהם¹³, ויכול הלוקח לזרוע גם בקרקע שביניהם, אבל הקרקע שמחוצה להם אין אחד יכול לזרוע אלא מדעת חבירו.

כשיש ללוקח קרקע¹⁴, כל מה שיוצא מהאילנות ומהשרשים הם של לוקח, ובלבד שלא יפריעו לבעל השדה.

ג. הקונה שני אילנות בתוך של חבירו מביא ואינו קורא ... אשר תביא מארצך ההוא למעוטי חוצה לארץ

⁸ והרמ"א כתב שיש אומרים שאם הם דקים שהעול כובשן לא קנה הקרקע שביניהם

⁹ היכן הוא מודד, מהעיקר הרחב של אילנות

¹⁰ ובטור [סעיף ח'] כתב עוד ז"ל, ואם קנה ג' יוצאין משורש אחד למטה תחת הקרקע ולמעלה מן הקרקע הן ג' ונמועין בראוי, יש להן קרקע, עכ"ל. סמ"ע שם טז

¹¹ וכ"ש שיש לו דרך לאילנות לעבור בתוך שדהו של מוכר, כמ"ש בשו"ע סימן ריד סעיף ב גבי מוכר בור ודות, ועי' סמ"ע סימן רטז ס"ק לא

¹² ב"י כתב שם עליו שהוא דבר פשוט, דאילו גדולים אינו מן הסברא שיהיו בטלים עם הג' שקנה. סמ"ע יח

¹³ ויש לעיין אם יכול לעשות שם תשמישים אחרים, כגון לבנות.

¹⁴ שו"ע ונו"כ שם ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרך היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בבא בתרא

כבר התבאר לעיל דף כז. מצות עשה להביא¹⁵ בכורים למקדש¹⁶, שנא' (שמות כג פסוק יט) ראשית פפורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך. וי"א¹⁷ שמברכין על הפרשת הביכורים. ואינם נוהגין אלא בפני הבית ובארץ ישראל¹⁸ בלבד. ואם הפריש¹⁹ ביכורים בזמן הזה לא חל קדושה על זה²⁰.

הקונה שני אילנות²¹ בתוך שדה של חבריו²², מביא ואינו קורא לפי שהדבר ספק כמו שיבואר להלן.

ד. והא כתיב אדמתך למעוטי אדמת עכו"ם והנתיב אשר נתתה לי דיהבת לי זויי וזבני בהו

המוכר שדהו²³ לעכו"ם אם חזר ולקח רק הפירות בלי הקרקע אין מביא ביכורים, ואפי' אם הכרה ממנו כיון שאין לו קרקע אין מביא וי"א²⁴ שגם אם לקח רק הפירות מביא ביכורים כיון שאין קנין לגוי להפקיע הו"ל כאילו

¹⁵ ומצוה זו אינה קשורה עם מצות קריאה של הביכורים שהיא מצוה בפ"ע וגם אלו שאין קוראין כדלקמן פ"ד חייבין להביא ביכורים מדאורייתא

¹⁶ והרמב"ן ר"פ תבא נסתפק אם נהג ביכורים בנוב וגבעון או דוקא בירושלים ושילה אבל בבמת יחיד בודאי א"א להביא שם ביכורים ולא נתחייבו בביכורים עד לאחר שכבשו וחלקו אבל התוס' בפסחים ל"ו ב' ד"ה דאמר ובזבחים קי"ט א' ד"ה באו כתבו דנוהגין ביכורים בנוב וגבעון אבל בפסחים ל"ח ב' ד"ה נאכלין כתבו דאין נאכלין בנוב וגבעון

¹⁷ כנה"ג יו"ד סי' ס"א בשם ס' ד"א והביאו גם במעשה רוקח כאן ועי' בישועות מלכו שנסתפק ג"כ בזה וכ"כ רשב"ץ בזהר הרקיע מ"ע קנ"ו כמדומה שצריך לברך

¹⁸ ואפי' אם מלך יכבוש שאר ארצות אחר שכבשו כל א"י דנתקדש בקדושת א"י כמש"כ רבנו בפ"א מתרומות ה"ג מ"מ פטור מביכורים שאינה ארץ זבת חלב ודבש ועיין רמב"ן שמות י"ג ב' ודברים י"ח א' ע"פ הספרי שאף בא"י אין חייב אלא ארץ ה' עממין דהיינו האמורי והכנעני והחתי והחוי והיבוסים אבל ארץ הפריזי והגרנשי פטור מביכורים שאינה ארץ זבת חלב ודבש אמנם רבנו לא חילק בכך כמש"כ המנ"ח מצוה צ"א וכן רש"י בהומש פי' פי' אחר בספרי ופי' להדיא שכולן חייבין

¹⁹ חזו"א זרעים לקוטנים סי' ה' סק"ד וכהרע"ב פי' גם הרא"ש וריב"ן ורבנו שמואל ב"ר שניאור ורבנו משולם וכן הסכים הגר"א מובא בתקלין חרותין שם וגם הרמב"ם שפי' פי' אחר י"ל דלדינא מודה לפסק הירו' הלכה כר"ש שלא קידשו וכ"כ התוס' במכות י"ט א' ד"ה מה ותוס' שנין שם ומש"כ המנ"ח במצוה תפ"ט צ"ע ועי' מל"מ.

²⁰ לפי הרע"ב וכן משמע בירושלמי

²¹ רמב"ם שם פרק ד הלכה ד

²² ודוקא בזמן שאין היובל נוהג או ביובל ראשון דאל"כ בלא"ה אין קורא דלהלן

²³ רמב"ם שם הלכה טו

²⁴ רמב"ן ומאירי גיטין מ"ז א'

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

גם הקרקע שלו לענין מצות התלויות בארץ וי"א²⁵ דגם אם אדם אחר לקחה מביא ביכורים

חזר ולקח גם הקרקע ממנו אף על פי שביכרה ביד גוי²⁶, הרי זה מביא ממנה בכורים מן התורה וקורא, שאינה נפקעת מן המצוה בקנין העכו"ם, שאין לגוי קנין בא"י להפקיע מן המצות.

ה. הקונה אילן אחד בתוך של חבירו מביא ואינו קורא לפי שלא קנה קרקע

כבר התבאר במסכת גיטין דף מה. שהקונה²⁷ או שניתן לו במתנה²⁸ אילן אחד וקרקעו שתחתיו אע"ג שלא קנה הוצה להן כלום, כיון שיש לו רשות על היניקה²⁹ חייב בביכורים³⁰, וה"ז מביא וקורא ביובל ראשון.

אולם הקונה או שניתן לו במתנה³¹ אילן אחד בתוך שדה חבירו, ולא דיבר אם קונה קרקע או לא, אינו מביא לפי שאין לו קרקע, וכתוב (דברים כו פסוק ב) אֲשֶׁר תִּבְיָא מֵאֶרֶץ וְכֵתִיב (שם פסוק י) פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִתְּתָה לִי וְגו'

דף פא:

²⁵ תו' ורמב"ן ורשב"א ור"ן וריטב"א לדעת ר"ח (וע"ש שמיישב גם שיטת רש"י) וריטב"א החדשות ומאירי ותוס' רי"ד וכנ"י ר"ח וכ"ג רי"ף וכ"ה בירו' וברמב"ן ומאירי משמע דאפי' אדם אחר לקח הפירות בלי הקרקע מביא.

²⁶ חזו"א שביעית סי' א' סק"ג דגם דעת רבנו כהראב"ד וכ"כ רדב"ז ומעשה רוקח מל' רבנו בפ"א דתרומות ה"י וכ"כ שם בשם תשו' ר' בצלאל אשכנזי ודלא ככ"מ בשם הר"ק ולמעמי' אויל בפ"א מתרומות ה"י דלא אמרו אין קנין אלא בחזר ולקחה ישראל וכבר חלקו ע"ז כל האחרונים כמש"כ שם.

²⁷ רמב"ם שם פרק ב הלכה יג

²⁸ תוס' חדשים פ"ק דביכורים מ"א ע"ש

²⁹ דהלכה קרקע כל שהוא חייב בביכורים וכ' רמ"ה דלמאי דלא קי"ל כעולא מיירי בכ"ש ממש ואפי' באילן וכ"כ ר"י בן מ"צ בפ"ק דביכורים מ"א.

³⁰ דרך אמונה שם קב

³¹ תוס' חדשים פ"ק דביכורים מ"א ע"ש

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

**ו. בשני אילנות ספוקי מספקא ... דמקדיש להו ... דפריק
להו ... דמפריש להו ... מעשר ראשון ... דיהיב ליה
לכהן**

הקונה שני אילנות³² בתוך שדה של חבירו³³, מביא ואינו קורא לפי שהדבר ספק אם יש לו קרקע או אין לו³⁴, וכיצד עושה מקדיש אותם תחלה לבדק הבית, לפני שיכניסם בעזרה, מפני שהן ספק חולין, ואין מכניסין חולין לעזרה³⁵. אבל קדשי בדק הבית מותר להכניסו לעזרה³⁶. וי"א³⁷ שמקדישם על תנאי אם אינם בכורים.

והכהן פודה אותן³⁸ מיד ההקדש אחר שיעשה הבעלים התנופה וההנחה בצד המזבחה, וזכו בהן הכהנים אנשי המשמר ואז יוציאם הכהן לחוץ לעזרה, ויפדם ויאכלם בכל העיר, כדי שלא יהי' חולין בעזרה, והמעות יתן לבדק הבית ואח"כ אוכלן. ומפריש מהן תרומה ומעשר על תנאי אם אינם בכורים³⁹, מפני שהן ספק חולין⁴⁰, ונותן המעשרות שלהן לכהנים שמא בכורים הם ואסורין לזרים. ולהלן יבואר שאינו מביא אותן בעצמו.

³² רמב"ם שם פרק ד הלכה ד

³³ ודוקא בזמן שאין היובל נוהג או ביובל ראשון דאל"כ בלא"ה אין קורא דלהלן

³⁴ ואף על גב דק"ל דמספק אין לו קרקע דהמוציא מחברו עליו הראי' וכמ"כ רבנו בפכ"ד ממכירה ה"ו מ"מ לענין בכורים כיון שאם יבא אליהו ויאמר שקנה קרקע יתנו לו את הקרקע הרי הקרקע שלו מספק דקרקע אינה נגזלת וקיימא ברשותו ולכן חייב בבכורים מספק. רשב"ם ב"ב פא:

³⁵ דעת רבנו בפ"ג משיחיה ה"ג דכל חולין אסור להכניסן בעזרה, אבל דעת תוס ורוב הראשונים בב"ב פא: דדוקא כשעושה בהן מעשה דדומה להקרבה כגון בבכורים שעושה תנופה והנחה בצד המזבחה אבל אם אין עושה שום מעשה אין אסור והאיסור הזה עיין ברשב"ם שם ובתוס' הרא"ש בשמ"ק שם אינו אלא מדרבנן.

³⁶ כדאשכחן במס' מדות גפן של זהב היתה בעזרה וכל מי שמתנדב גרגיר של זהב תולה בה ודעת הרשב"ם שם שיקדישם לדמי קרבן. ובתוס' כתבו שיכול גם להקדישם לדמי נסכים.

³⁷ רשב"ם שם ובמאירי שם הביא ב' הדעות.

³⁸ ר"י קורקוס ומעשה רוקח ובאו"ש כ' שאם הבעלים יפדנו יצטרך להוסיף חומש ועי' רשב"ם ובתוס' זבחים ע"ז א' ד"ה וחולין משמע שא"צ למהר להוציאן לפני הפדיון דיכול לפדותן בעזרה דחולין ממילא קא הויין כדא' בגמ' שם אבל התו' במנחות פ' ב' ד"ה וכי כתבו דלא שרינן להכניס מספק לעזרה כדי לפדות אח"כ בפנים.

³⁹ שהבכורים פטורין מתו"מ אבל אלו שהן ספק חייבין מספק בתו"מ

⁴⁰ וזה קאי על הבעלים לפני שיכניסם לעזרה צריך להפריש מהן תרו"מ כדי שהכהן יוכל לאכלם ואסור לו למסור טבל בלי לעשר ואף על גב שנותן הכל לכהן ואין נוטל מהם דמים מספק מ"מ אסור ליתן לו בטבלו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא בתרא

קנה שלשה⁴¹ יש לו קרקע ואף על פי שאין לו אלא אילנות בלבד הרי הוא כמי שקנה קרקע⁴² בסתמא⁴³, ודוקא⁴⁴ אם קנה שלשתן בבת אחת, ועומדים זה כנגד זה בשלשה פטופטי כירה כלומר כמין סגול, ויהא ביניהן מד' אמות עד שש עשרה, מן העיקר הרחב של אילנות. ולא יפסיק ביניהן לא אמת המים, ולא רה"ר. ואז קנה קרקע הראויה להם דהיינו תחתיהן, וביניהן, וגם חוצה להן כמלא אורה וסלו.

ז. תרומה גדולה לכהן מעשר ראשון ללוי דברי רבי עקיבא רבי אלעזר בן עזריה אומר מעשר ראשון אף לכהן

כבר התבאר במסכת יבמות דף פו. וכתובות דף כו. שנאמר בפרשת שופטים (דברים יח פסוק ג – ד) וְזֶה יְהִי מִשְׁפֹּט הַפְּהִינִים מֵאֵת הָעָם וְגו' רֵאשִׁית דְּגִנְךָ תִּירְשֶׁךָ וְיִצְהָרְךָ וְכו' תִּתֶנּוּ לוֹ. נתחייבנו בזה להפריש תרומה מזרע הארץ ומפרי העץ⁴⁵ – מגידולי ארץ ישראל ולתת אותה לכהן, ונקראת תרומה גדולה⁴⁶. ונמנית מצוה זו של הפרשת תרומה גדולה במנין המצוות כמצוות עשה⁴⁷. וכשמפריש צריך לברך ברוך אתה יְדוּד אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶּךָ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה.

אלא מפריש תחלה התרו"מ ואף על גב דהגומר פירותיו ע"מ למכור אין חייב בתרו"מ אלא מדרבנן מ"מ חייבוהו לעשר ולפעמים הוא מה"ת כגון אם הביא בכורים זיתים וענבים ובא ליד כהן קודם גמר מלאכה ונגמרין ביד כהן. דרך אמונה שם מח

⁴¹ רמב"ם שם פרק ב הלכה יג

⁴² ותלוי ביובל ראשון ושני ולכן סתם רבינו, פר"ח במים חיים שם ליישב קו' הכ"מ וכ"כ במרכה"מ ויד איתן. אף על פי שלא דיברו אלא על האילנות בלבד מ"מ קנה גם הקרקע א בל אם התנה בפירוש שאין לו קרקע ולכשיתייבשו לא יוכל ליטע אחר במקומו בודאי אין מביא ביכורים. כ"פ הר"י קורקוס והכ"מ בשמו והרדב"ז (וד' הרדב"ז צע"ק) ומרכה"מ ופר"ח במים חיים גיטין מ"ח א' וכ"מ בפיה"מ לרבנו בפ"ק דביכורים מ"ז דגם דעת רבנו כדעת הראב"ד.

⁴⁴ דרך אמונה שם צט

⁴⁵ ראה לקמן שנחלקו אם מן התורה צריך להפריש תרומה מכל פרי הארץ והעץ או רק מהדגן התירוש והיצהר בלבד.

⁴⁶ רמב"ם תרומות פ"ב ה"א, ועי' מתנות עניים פ"ו ה"ב.

⁴⁷ רמב"ם עשה קבו, סמ"ג עשין קלג, רס"ג עשה סה, יראים קמו, רבינו ירוחם חלק אדם נתיב כא ח"ד, ופורטו הדינים ברמב"ם הל' תרומות, טור ושוע"ע יו"ד סי' שלד.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

תרומה⁴⁸ ותרומת מעשר נאכלת לכהנים בין גדולים בין קטנים בין זכרים בין נקבות הם ועבדיהם הכנענים ובהמתן, שנאמר (ויקרא כב פסוק יא) וכהן פי יקנה נפש קנזן פספו הוא יאכל בו וגו'. ואין חיוב על הכהנים⁴⁹ לאכול את התרומה אבל כשאוכלה מקיים מצוה, וכשאינן אוכלה ומניחה לרקוב הוי כבזיון קדשים.

תרומה לכהן⁵⁰ בין טהורה בין טמאה⁵¹ אפילו נטמא הדגן או התירוש כולו קודם שיפריש, הרי זה חייב להפריש ממנו תרומה בטומאה וליתנה לכהן⁵².

נאמר בפרשת קרח (במדבר יח פסוק כא) לבני לוי הנה נתתי כל מעשר בְּיִשְׂרָאֵל לְנַחֲלָה חֵלֶף עֲבָדְתֶם אֲשֶׁר הֵם עֲבָדִים אֶת עֲבֹדַת אֱחָל מוֹעֵד. ועוד נאמר שם (פסוק כד) פִּי אֶת מַעְשֶׁר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָרִימוּ לִיקְוֹק תְּרוּמָה⁵³ נָתַתִּי לְלוֹיִם לְנַחֲלָה עַל פֶּן אֲמַרְתִּי לָהֶם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחָלוּ נַחֲלָה. וללויים נאמר (שם פסוק לא) וְאֶכְלְתֶם אֹתוֹ בְּכָל מְקוֹם אֲתֶם וּבֵיתְכֶם⁵⁴. נצטוינו בזה לתת חלק אחד מעשרה חלקים מזרע ארץ ישראל ללויים⁵⁵. והוא הנקרא בלשון חז"ל מעשר ראשון⁵⁶. ונמנית מצוות הפרשת מעשר ראשון במנין המצוות⁵⁷. לדעת הרמב"ם⁵⁸ ההפרשה והנתינה בתרומה ובמעשר נמנו

⁴⁸ רמב"ם הלכות תרומות פרק ו הלכה א

⁴⁹ חזו"א שביעית סי' י"ד סק"י ואולי זו גם כונת הרדב"ז לקמן פט"ו ה"ב ע"ש ועמש"כ בבה"ל לקמן פי"א ה"א: ⁵⁰ ותרומה הוא ממון בהן ויכול לקדש בהן אשה ומותר להאכיל תרומה ומעשר ומעשר עני לכהן קטן וללוי קטן ועני קטן אף שאין יודעים שזה תרומה ומעשר ומ"ע אבל אין מהלקין לו בגורן עד שידע לישא כפיו כדלקמן פי"ב הכ"ב ע"ש אך אם הוא גדול י"א שצריך להודיעו שזה תרומה ומעשר ומ"ע שלא יהא כגונב דעת הבריות שחושב שנתן לו משלו וי"א דאין ליתן תרומה לכהן קטן מפני שהוא מאבדה. כהן מומר אין עליו איסור לאכול תרומה וי"א שאינו אוכל

⁵¹ רמב"ם הלכות תרומות פרק ב הלכה יד

⁵² ויש מצוה ליתן לכהנים מלבד מצות ההפרשה מיהו גם אם הפריש ע"מ שלא יקנה השבט או שאמר יזכו הכהנים ולא אתחייב בנתינתן או שאמר יזכו ואתחייב בנתינתן אבל עתיד אני לעבור ולא אתן בכל אלו תרומתו תרומה ותנאו בטל וזכו בו הכהנים וחייב בנתינתן. עיין דרך אמונה שם פי"ו ס"ק ג ⁵³ הכתוב קראו תרומה עד שיפריש ממנו תרומת מעשר – רש"י.

⁵⁴ אפילו בבית הקברות.

⁵⁵ מתוך לשון החינוך מצווה שצה.

⁵⁶ ברכות פ"ז מ"א, תרומות פ"א מ"ה פ"ג ו-ז, ועוד רבים.

⁵⁷ הרמב"ם (עשה קבו) סמ"ג (עשין קלה) חינוך (שצה), אוהרות לר' שלמה אבן גבירול [וזהו הרקיע עשה לך] וכ"כ בשאלות קמט, וביראים קמו.

⁵⁸ סהמ"צ שורש יב.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

כמצוה אחת, שהנתינה היא חלק מחלקי המצוה⁵⁹. ולדעת הרמב"ן⁶⁰ במעשר ראשון יש שתי מצוות, – הפרשה⁶¹ ונתינה⁶².

ומצותה שאחר שמפרישין⁶³ תרומה גדולה⁶⁴ מפריש אחד מעשרה מן הנשאר וזהו הנקרא מעשר ראשון⁶⁵, ובו נאמר כי את מעשר בני ישראל אשר ירימו ליקחוק וגו', וצריך לברך ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו להפריש מעשר ראשון

ואם מפריש יחד תרומה ומעשר מברך ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו להפריש תרומות ומעשרות⁶⁶. ומעשר זה נוהג בכל השנים חוץ משנת השמיטה,

⁵⁹ ופירש המגילת אסתר שם בדעת הרמב"ם שכיון שכל זמן שלא נתן לו חלקו לא יצא ידי חובתו, והמפריש תרומה ותרומת מעשר ואין דעתו ליתנם לכהן לא יצא ידי חובתו בהפרשה לא נמנית הנתינה כמצווה. ועי' כרם ציון ספר א שהגרצ"פ האריך בדברי המגילת אסתר בהפריש על מנת שלא ליתן לכהן שלא חלה ההפרשה וכתב שמרש"י יומא פג. ד"ה כי פליגי וניטין ל. ד"ה ואע"ג מוכח שההפרשה חלה. ועי' חזון איש מעשרות סי' ז ס"ק כד. ובמרגינתא טבא שם על ספר המצוות כתב שדעת המב"ם שבתרומה ותרומת מעשר עיקר המצוה היא ההפרשה בלבד, ואחרי שהפרישם קנאם השם ונתנם לכהן והם זוכים משלחו גבוה ואין הנתינה ציווי אלא הודעה שהוא לכהן מאת ה'. אבל במעשר ראשון עיקר המצוה היא הנתינה ללוי ולא ההפרשה, שהמעשר לא קנה ה' ונתן ללוי במתנה, אלא הוא חלק עבודתם..

⁶⁰ בהשנות לסהמ"צ שם.

⁶¹ שנאמר "עשר תעשר את כל תבואת זרעך" [דברים יד כב], ופירשו שבשני מעשרות הכתוב מדבר, אחד מעשר ראשון, ואחד מעשר שני. [וקצ"ע שאין לשון כוז בספרי או בנמרא אלא שבר"ה ה. בדעת רבי שמעון נאמר "בשני מעשרות הכתוב מדבר אחד מעשר דגן ואחד מעשר בהמה", ועוד צ"ע שלרמב"ן שהוא מקור למצוות הפרשת מעשר ראשון והאיך כתב והוכיח בפירושו לתורה בדברים שם שפסוק זה נאמר רק לגבי מעשר שני].

⁶² ונתתה ללוי לגר ליתום ולא למנה [דברים כו יב], ופירושו שיתן ללוי חלקו ולעני חלקו והוכיח הרמב"ן דעתו שהרי מברכים על ההפרשה, ואם היתה רק מצות נתינה לכהן לא היו גוזרים עלינו לברך בשעת הפרשה [כמו שנאמר בתוספתא בברכות (פרק אחרון ה, ט)], ככל מצוה שעשייתה אינה גמר מצוה [עי' מנחות מב:]: ולכן אף הכהנים עצמם מפרישים תרומה ומעשרות ומברכים, ואילו לא היתה המצוה אלא הנתינה בלבד היו פטורים מזה, וכן משמע מתוס' רי"ד קדושין נח: ד"ה חטה ששתי מצות הן ההפרשה לתקון מידי טבל והנתינה לכהן, ועי' שו"ת נודע ביהודא מהדו"ת יו"ד רא שכתב כן מדעת עצמו שהן ב' מצוות, וכתב שלא קדמני בזה שום מפרש או פוסק, ובאמת קדמוהו הרמב"ן ותוס' רי"ד.

⁶³ רמב"ם הלכות מעשר פרק א הלכה א

⁶⁴ אבל לפני שמפרישין תרו"ג אסור להפריש מעשר ועובר בלאו דמלאתך ודמעך לא תאחר כנ"ל פ"ג מתרומות הכ"ג ובדיעבד אם עשה מה שעשה עני

⁶⁵ לפי שיש אחריו מעשר שני או מעשר עני

⁶⁶ כמבואר בתוספתא ברכות ו יט ומובא ברמב"ן הלכות חלה לה. ונפסק ברמב"ם מעשר א טז, וכן הוא בירושלמי ברכות ט ה"ג רק שם בלשון יחיד להפריש תרומה ומעשר

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

והמעשר הזה ללויים זכרים ונקבות שנאמר ולבני לוי הנה נתתי כל מעשר בישראל לנחלה, ויוצאין ידי מצות נתינה גם כשנותנין לנקבה, ואפי' נשאת לישראל נותנין לה מעש"ר, וי"א שאין נותנים⁶⁷, וכן לישראלית אשת לוי⁶⁸, ולעבד לוי ולבהמת לוי נותנין מעש"ר, ומקיים בזה מצות נתינה. וכהן חלל אין לו דין לוי⁶⁹, ולוי שנשא ממזרת⁷⁰ כיון שהולד הולך אחר הפגום אינו לוי ואינו נוטל במעשר.

בזמנינו⁷¹ שהמנהג שהכהנים והלויים עולין לכהונה ע"פ עצמן אין נוהגין היום לתת לכהנים תרומה להסיקה תחת תבשילו⁷². וכן אין לתת מעשר ראשון ללויים בזה"ז כיון שעולין ע"פ עצמן וא"צ אפי' להעלותן בדמים. ומ"מ י"א⁷³ שיש מדת חסידות ליתן ללוי המעש"ר וכ"ז בודאי טבל אבל בספק א"צ לתת אפי' בזמן הבית וכ"ז בתרומה ומעש"ר אבל מעשר עני חייבין לתת גם בזה"ז אם הוא ודאי טבל שהרי יש לנו ודאי עניים.

⁶⁷ שו"ת אגרות משה יו"ד א קצנ "איברא דצריך טעם לחלק בין מתנות למעשר ואין ידוע לי בעניותי טעם נכון בזה אבל הדין אמת שאין נותנין ללוייה נשואה לישראל". ושם בסימן רטז כתב "הנכון לע"ד שכיון שהיא בת לוי שיש לחלוק לה מעשר דמדינא ניתן מעשר אף לנקבות בנות לויים, לעולם אינה אוברת זכותה דבנישואין אף לישראל היא לוייה כבתחלה, אבל מצד החיוב מוזנות שעל בעלה הישראל והכהן ומעש"י לבעלה אין חולקין לה דנמצא דהנתינה לה הוא נתינה לבעלה שאינו לוי, ולכן באירוסין או בנתגרשה והיא מעוברת שאין לה מוזנות מבעלה ומעש"י לעצמה יש גם לחלוק לה מדינא".

⁶⁸ רמב"ן ורשב"א וריטב"א בסוגייתנו ואפי' לבעלה הישראל אפשר ליתן כמו התם כ"כ שם הרמב"ן והרשב"א ובמנ"ח מצוה שצ"ה כ' כן בל' אפשר ולא ראה הראשונים הנ"ל, אכן בירו' דיבמות פ"ט ה"ה מוכח דבת לוי שנשאת לישראל נעשית ישראלית וכמו בת כהן ומרבה לה מובת, אך י"ל דשם לענין אכילת מעשר מיירי ובר"מ דמעש"ר אסור לזרים וכדמוקי לה בבבלי שם וע"ש בירו' יבמות פ"י ה"א שאם ילדה בן מישראל אינה אוכלת במעשר הוא ג"כ רק לר"מ וכ"כ בישועות מלכו בסמוך ה"ב. דרך אמונה ציון ההלכה הלכות מעשר פרק א ס"ק (ז)

ם

⁶⁹ מנ"ח מצוה שצ"ה וכ"כ המל"מ בפ"ט מביכורים ה"כ וכן מבואר בגימין נ"ט ב' כתובות כ"ו א' בכורות מ"ז א' ובירו' דיבמות פ"י ה"א פלוגתא בזה ועי' באבי עזרי.

⁷⁰ תוספתא יבמות רפ"ה ושם א' בת לוי ונ' דה"ה בן לוי ועי' ערכין ל"ג ב' ונראה דהממזרת לא היתה לוי' וצ"ע.

⁷¹ חזו"א שביעית סי' ה' סק"ב ודמאי סי' ב' סק"ו ובקו"ה תרו"מ שהרפ"ס ר"ז שפירא ז"ל וזה דלא כמהרי"ט סי' פ"ה ועי' ברמ"א יו"ד סי' של"א סי"ט שכו' ונותנה בזה"ז לכל כהן שירצה בין חבר בין ע"ה ואפי' אינו מיוחד כיון שמוחזק ככהן והוא שורפה והיינו אפי' תרומה טהורה כיון שבזמנינו אין שום תרומה נאכלת אבל בזמנינו אין נוהגין כן וכמש"כ בחזו"א ובתשו' רדב"ז ח"ב סי' תשל"א כתב דהאידנא שכולם טמאים אין נותנים להם תרומה לא טמאה ולא טהורה שמא יבא לידי תקלה. ועיין דרך אמונה שם ב

⁷² וכן חלה ואפי' חלת חו"ל אין נותנין לא לכהן קמן ולא לגדול שטבל ואף על גב שנותנין פדיון הבן לכהן ומברכין עליו וכן הם מברכין על נשיאות כפים וסומכין על חזקתן מ"מ לענין נתינת תרומה חששו חז"ל שאם יתנו יתרבו העולין ע"פ עצמן בשקר ולכן ראוי שלא ליתן. דרך אמונה תרומות ו ס"ק ב

⁷³ כו"פ פמ"ו כתב שבעל נפש יתן גם בזה"ז המעש"ר ללוי והמקילין אין נותנין ללוי בזה"ז וכן נהג מרן במעש"ר ודאי לתת ללוי או דמיו.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

נאמר בפרשת קרח⁷⁴ "ואל הלויים תדבר ואמרת אלהם כי תקחו מאת בני ישראל את המעשר אשר נתתי לכם מאתם בנחלתכם והרמתם ממנו תרומת ה' מעשר מן המעשר, ונצטוו בזה הלויים להפריש מעשר מן המעשר שהם נוטלים מישראל, ושיתנו אותו לכהנים⁷⁵. ובלשון חז"ל המשנה נקרא "תרומת מעשר"⁷⁶.

מצוות הפרשת תרומת מעשר נמנית כמצוות עשה⁷⁷. ואף הרמב"ן שסובר שבמעשר ראשון יש שתי מצוות הפרשה ונתינה, מודה שבתרומת מעשר יש רק מצוה אחת⁷⁸.

עוד התבאר שם דף פו: שעזרא קנס את הלויים בזמנו כל ימי בית שני שלא יתנו להן מעשר ראשון בתור חובה אלא הרוצה בכך ינתן לכהנים⁷⁹ לפי שלא עלו עמו לירושלים ולא עלו אלא בעלי מומים. ואחר החורבן י"א שבטל הקנס⁸⁰. וי"א⁸¹ שהקנס שיתנו גם לכהן גם ללוי קיים ג"כ בזמן הזה⁸². ומרן

⁷⁴ במדבר יח כה-ל [עם רש"י].

⁷⁵ לשון החינוך תצו.

⁷⁶ דמאי פ"ב מ"ד, פ"ד א, ד ופ"ה א-ג. תרומות פ"ג ופ"ד מ"ה, ועוד רבים. וכתב החינוך [מצוה שצו] שנקרא כך מפני שקראו הכתוב "תרומת ה'". ועיין מנחת שלמה ח"א סי' סב מה שהסתפק בנדר תרומת מעשר.

⁷⁷ רמב"ם (עשה קבט) סמ"ג (עשין קנד) חינוך (מצוה שצו) אזהרות לר' שלמה אבן גבירול (זהר הרקיע עשה לד) יראים (קמו קעא).

⁷⁸ דרך מצותיך להמל"מ במשמעות הרמב"ן בהשגותיו לשורש יב שם, אלא שתמה ע"ז ונשאר בצ"ע. ועי' מעין החכמה דף קלו.

⁷⁹ ואם אין שם כהן נותנו ללוי וכ"ש מעשר שלהן שאין מוציאים מידם. חז"א שם

⁸⁰ חז"א דמאי סי' ב' סק"ג וכ"כ המנ"ח מצוה שצ"ה וכן מוכח בפ"ד מביכורים ה"ד כמש"כ הר"י קורקוס שם ועובדא דר"ע וראב"ע בסוגיין צ"ל דהי' לפני החורבן או שעדיין לא ביטלו מיד אחר החורבן. דרך אמונה ציון ההלכה שם א ס"ק מו

⁸¹ דעת התוס' כאן ובכתובות כ"ו א' ובב"ב פ"א ב' והר"ש במע"ש פ"ה מ"ט והרמב"ן חולין קל"א ב' ובב"ב פ"א ב' ויבמות פ"ו ב' והרשב"א בב"ב ותוס' הרא"ש בחולין והר"ן בחי' בחולין והרא"ה בכתובות וכן תלמידו בשטמ"ק שם וכן בחי' הר"ש משנ"ץ ורבנו קרשקש בכתובות שם ועי' מאירי קדושין כ"ו ב' כ"מ י"א שדחה ג"כ דעת רבנו וכן בסה"ת בה' א"י והטור יו"ד סי' של"א והביאו הרמ"א שם סי"ט בשם י"א ועי' רמ"ה ב"ב דף פ"א ב' אות ס"ג שכי' דמעש"ר אם אפשר ליתנו ללוי נותנו ללוי ואם א"א נותנו לכהן.

⁸² ועיין תורת הארץ חלק א פרק ג אות עח שכתב י"ל דהטור שכתב דגם בזה"ז נותן אף לכהן משום דס"ל החיוב תו"מ נמשך עוד מקדושת עזרא דלא בטלה, גם היום נוהג קנס עזרא כיון שקנס שלו הי' לעולם מי יוכל לבטל קנס עזרא אבל להסוברים דתו"מ בזה"ז היא רק מדרבנן משום דקדושת עזרא בטלה אחר החורבן ובזה"ז היא רק דרבנן דגורו מחדש אחר החורבן להפריש תו"מ יש לומר דכעין דאורייתא תקנו לתת מעשר ראשון רק ללויים כדין תורה כר"ע דהלכתא כותי' ואף דקנס עזרא הי' לעולם היינו כל זמן שקדושה שלו קיימת אבל לאחר שביטלה קדושת עזרא ע"י החורבן ונפטרנו לגמרי מתו"מ לא שייך עוד קנס שלו ורבנן שגורו אחר

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

החזו"א⁸³ הסתפק האם כך ניתן לנהוג להלכה לתת בזמנינו גם לכהן, וי"א⁸⁴ שנוקטים להלכה כדעת ר' עקיבא שעזרא לא קנס כלל, ואין נותנין רק ללוים.

ח. כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו ושאינו ראוי לבילה בילה מעכבת בו

אין⁸⁵ היחיד⁸⁶ מביא מנחה בכלי אחד יותר מששים עשרון, ואם נדר יותר מששים מביא ששים בכלי אחד⁸⁷ והשאר בכלי שני, שאין יכולין להבלל כאחד אלא ששים.

אבל יתר על ששים אין נבללין, ואף על פי שאין הבלילה מעכבת⁸⁸, אמרו חכמים כל הראוי לבילה אין הבילה מעכבת בו וכל שאינו ראוי לבילה הבילה מעכבת בו.

החורבן מחדש על תו"מ מסתמא בעין דאורייתא תקנו ולא כקנסו של עזרא וי"ל עוד דהרמ"א סובר דמעיקר הדין גם בזה"ו תו"מ מה"ת משום דקדושת עזרא לא נתבטלה ורק שלא נהגו כן ולכן הביא כאן הי"א לפי מה דס"ל שעיקר הדין דעד היום קדושת עזרא קיימת ועזרא קנס לעולם כ"ז דקדושה שלו נמשכת ולכן גם בזה"ו נותנין מעשר ראשון אף לכהן, והב"ח ביור"ד שם כתב וז"ל ולהלכה לאפוקי נפשי מפלוגתא דרבנותא לא יתנו אלא ללוים ולא לכהנים ודלא כרב בהגהת ש"ע עכ"ל.

⁸³ דמאי ב' ו' שהרי על מש"כ המחבר יו"ד שלא סעיף יש מעשר ראשון ונותנו ללווי הרמ"א כתב וי"א אף לכהן. ⁸⁴ דעת הריטב"א בכתובות כ"ו. ובחולין קל"א: וכן נראה דעת רבינו הגר"א וז"ל שם נב "עתוס" דכתובות כ"ו א' ד"ה אין כו' וקי"ל כר"ע מחבירו ועוד דכל הסוגיות ועוד הרבה סוגיות במתני' וגמ' וירושלמי שנותנין ללווי וכולן כר"ע ועתוס' דיבמות פ"ו ב' ד"ה מר כו' אבל הרמב"ם כתב שעזרא לא קנס אלא הלוויים שבדורו וודאי דסוגיות הנ"ל מוכיחות שנותנין ללוויים דוקא אלא דסוגיא דכתובות הנ"ל ויבמות הנ"ל ובסוף סוטה צ"ע ועב"י.

⁸⁵ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יז הלכה ו'

⁸⁶ זה שכתב יחיד משום דציבור יש שמביאין יותר מששים עשרון, כמו ביום טוב ראשון של חג שחל להיות בשבת שיש לפי חשבון הקרבנות ס"א עשרון. כ"מ. ובהר המוריה כתב הא דכתב אין היחיד וכו' דאילו בצבור אין הצבור מביא מנחה כלל רק הקבועים כמו מנחת נסכים ומנחת העומר ושם יש שיעור כמה להביא משא"כ ביחיד אבל מרן כתב דאתי לאפוקי ציבור דציבור מביא ס"א עשרונות יעו"ש ותמוה הוא לענ"ד דהא התם אינם בכלי אחד וכמש"כ רבינו לקמן פ"י מהל' תמידין ומוספין הי"ד יעו"ש וכ"ה שם בש"ס אלא העיקר כמש"כ. ⁸⁷ ויראה לי דזה שנתבאר דעד ששים מביא בכלי אחד אין הכוונה שמחוייב להביא בכלי אחד, דזה אינו אלא כשפירש להביא בכלי אחד, אבל בסתמא נראה שיכול להביא בין בכלי אחד בין בשני כלים, ואפילו נדר להביא רק שני עשרונות אם לא פירש בכלי אחד או בשני כלים יכול לעשות כרצונו. ואף על גב דלפי הלשון משמע שצריך להביא בכלי אחד, מ"מ נלע"ד דאינו, והש"ס והרמב"ם קמ"ל דעד ששים יכול להביא בכלי אחד ולא יותר מששים אפילו כשפירש בכלי אחד מהטעם שנתבאר. ערוך השולחן העתיד הלכות מעשה הקרבנות

סימן צו סעיף טו

⁸⁸ כמבואר שם פרק יג הלכה יא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ג 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ט. דעביד להו כר' יוסי בר חנינא

מה שהתבאר לעיל שהקונה שני אילנות⁸⁹ בתוך שדה של הבירו⁹⁰, מביא ואינו קורא לפי שהדבר ספק אם יש לו קרקע או אין לו⁹¹, אינו מביא אותן בעצמו אלא משלחן ביד שליח⁹² כדי שלא תעכב אותן הקריאה מלאוכלן, שכל שאינו ראוי לקריאה מפני הספק הקריאה מעכבת בו.

י. בצרן ושגרן ביד שליח ומת שליח בדרך מביא ואינו קורא מאי טעמא דכתיב ולקחת והבאת

הפריש בכוריו⁹³ ושלחן⁹⁴ ביד אחר, ומת השליח בדרך, או שנמלך להביאן בעצמו⁹⁵, אף על פי שחזר הוא והביאן אינו קורא⁹⁶, שנאמר (דברים כו פסוק ב ג) וְלָקַחְתָּ מִרְאשֵׁית וְגו' וּבָאתָ אֵל הַפֶּהֶן וְגו' עד שתהיה לקיחה והבאה כאחת⁹⁷, באדם אחד⁹⁸, ומ"מ מביא שכבר חל ע"ז שם בכורים תחלה.

⁸⁹ רמב"ם שם פרק ד הלכה ד

⁹⁰ ודוקא בזמן שאין היובל נהוג או ביובל ראשון דאל"כ בלא"ה אין קורא דלהלן

⁹¹ ואף על גב דק"ל דמספק אין לו קרקע דהמוציא מחברו עליו הראוי וכמשי"כ רבנו בפכ"ד ממכירה היו מ"מ לענין בכורים כיון שאם יבא אליהו ויאמר שקנה קרקע יתנו לו את הקרקע הרי הקרקע שלו מספק דקרקע אינה נגזלת וקיימא ברשותו ולכן חייב בבכורים מספק. רשב"ם ב"ב פא:

⁹² דעת רוב הראשונים בב"ב שם דדוקא אם בתחלה בוצרן על דעת לשלוח ע"י שליח שאז לכתחלה לא נתחייבו בקריאה אבל אם בצרן הוא א"א לשלחן ע"י שליח שכיון שנתחייבו בקריאה אין ניתרין אלא בקריאה.

⁹³ רמב"ם הלכות ביכורים פרק ד הלכה ח

⁹⁴ וכגון שהפרישן לכתחלה לשלחן ביד אחר דאל"כ א"א לשלחן ביד אחר כנו' שם ספ"ב

⁹⁵ יד רמ"ה ופי' ר"א אב"ד בב"ב פ"א ב'

⁹⁶ ולא מהני להחזירו לבית ולעשות לקיחה חדשה אבל אם אדם אחר לקחה שלא מדעתו בזה מהני שיעשה עתה לקיחה חדשה אבל בלא לקיחה חדשה אין קורא. מג"ח מצוה תר"ו סק"ד

⁹⁷ התוס' גיטין מ"ז ב' וכו' מרשב"ם כאן כמשי"כ ריטב"א שם שגם אם בתחלה הוציאן הוא מהבית וגם בסוף הביאן הוא רק באמצע נשאו שליח אין קורא, אבל רוב הראשונים הרמב"ן ורשב"א וריטב"א וחי' הר"ן ותוס' הרא"ש הסכימו דבאמצע הדרך יכול ליתנו לאחר וכנ"ל פ"ג הי"ב ורק שהתחלה והסוף יהא על ידו דהיינו הלקיחה מהבית וההבאה לעורה ועיין מג"ח שם ועי' בר"י קורקוס שרוצה לחלק שאם מסרו לשליח באמצע הדרך והולך עמו ג"כ הוי כנותנו ע"ג החמור ואין זה שליח אבל אם אין הולך עמו הוי כשליח ואין קורא אבל מסקנתו דרבנו אין מחלק בזה.

⁹⁸ בעה"ש ס"ל דה"ה בבי' שותפין שא' לקחן והולידן מקצת דרך והשני הביאן לירושלים אינו קורא דשותפין הם כשלוחין זה לזה אולם עיין דרך אמונה בצהה"ל שם קיא שאפשר דחשיב כשני בעלים שקורא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

